

Totalitarisme, de
kracht van de
rattenvangers
van het
onbehagen 4

Petra Bolhuis
Maleutiek-2021-2

1

Propaganda

- Gepeupel en elite laten zich meeslepen, de massa moet gewonnen worden voor de beweging,
- Propaganda wordt indoctrinatie wanneer men aan de macht is.
- Geweld is even afschrikking t.o.v. oppositie, maar al snel is het de manier om de leugens van de beweging waar te maken. Hoor je erbij dan weet je dat je moet liegen voor de partij.

Maleutiek najaar-2021-Arendt

2

1-Geen beroep op eigenbelang

- De belangrijkste reden dat er geen beroep wordt gedaan op eigenbelang is dat het eigenbelang van alle volgers ondergeschikt moet zijn aan het grotere belang van de beweging.
- Als eigenbelang het thema wordt waarop mensen gemotiveerd worden zullen ze bepaalde dingen niet doen omdat het evident is dat het henzelf (op korte termijn) zal schaden. Dat is precies waarom deze houding meer en makkelijker mensen tot gewenst gedrag brengt dan het liberalisme.

Maleutiek najaar-2021-Arendt

3

2 Het gaat voort en als je niet meebeweegt mis je de boot

- Het idee van een beweging in de geschiedenis geeft het gevoel dat je óf hoort bij de eerste aanhakers dan ben je visionair óf je haakt niet aan en hoort bij de afvallers van de geschiedenis.
- Er zijn legio voorbeelden van zaken die eerst sterk werden afgewezen door weldenkende meerderheid en waarbij de geschiedenis hun ongelijk aantoonde (trein, TV, computer).

Maleutiek najaar-2021-Arendt

4

3- Waarheidscheppen

- Het idee dat de leider altijd gelijk heeft wordt waargemaakt. En wie denkt dat dit alleen kon met onvoldoende toegang tot informatie, die komt bedrogen uit. Juist nu, met zoveel en zulke tegenstrijdige informatie, wordt het steeds lastiger om waar van onwaar te onderscheiden en gaat vertrouwen een steeds grotere rol spelen. Dus eerst 'wie zegt het?' en dan 'wat wordt er beweerd?'

Maleutiek najaar-2021-Arendt

5

4-Manipulatie van de waarheid

- Omdat de leider altijd gelijk heeft en hij meebeweegt met een wereldwet is vastleggen en controleren onzin geworden.
- Maar dat betekent ook dat antedateren en herschrijven van de geschiedenis mogelijk wordt.
- Van antedateren van decreten op basis van de kennis van nu, tot het vernietigen van boeken of zelfs hele gebieden die een geschiedenis vertellen die je niet erkent.

Maleutiek najaar-2021-Arendt

6

5-Complotten vervangen de waarheid en wisselen elkaar af

- In de grensgebieden waar Sovjetmacht en Hitler elkaar afwisselden is het duidelijk dat de complottheorieën allen dienen om de terreur te vergoelijken. (R. 27-32)
- Waar mensen beginnen met een geloof in de complottheorieën kunnen ze uiteindelijk door de toenemende terreur en hun eigen betrokkenheid niet meer terug, ook niet als ze al lang niet meer geloven in de beweging en de leider.

Maleutiek najaar-2021-Arendt

7

Nu zien we meer dan toen de macht van de economie

- Hadden Hitler en Stalin nog vooral de (historische) bedding van een machtige man die de weg moest wijzen, vandaag de dag zien we ook de macht van de economie.
- Door het opkopen van informatiebronnen, toezicht op internetsites die je eerst tot eigendom zijn gemaakt en het misbruik maken van juridische macht of het manipuleren van de stembusgang door exorbitant veel geld, kan iemand de waarheid naar zijn hand zetten en bezwaren de kop indrukken. (Van Trump en Xi tot het WK voetbal in Qatar)

Maleutiek najaar-2021-Arendt

8

Maar de feiten dan?

- In de aanloop naar de macht heeft de partij van zowel Stalin als Hitler een totale minachting voor de feiten aan de dag gelegd. Feiten worden ontkend, de verteller en degen die de feiten gelooft wordt voor naïef uitgemaakt.
- In de tweede fase worden de feiten aangepast aan de theorie van dat moment; 'Er zijn geen homoseksuelen' betekende nu dat ze in kampen worden opgesloten of vermoord.

Maleutiek najaar-2021-Arendt

9

Maar de waarheid dan?

- In de aanloop naar de nieuwe macht was er al zoveel toegedekt door de machthebbers van dat moment dat het vertrouwen in deze machthebbers bestond uit het blootleggen van deze verborgen feiten en dan vervolgens als het vertrouwen weg is kun je van alles zeggen dat het fabels zijn uit eigenbelang.
- Zie het argument van de onbetrouwbare overheid en het idee van complotdenkers over het terugbrengen van de overbevolking of het controleren van de bevolking door de overheid middels Covid vaccins.

Maleutiek najaar-2021-Arendt

10

Maar het gezond verstand dan?

- Geatomiseerde individuen lijden aan wereldverlies.
- Gezond verstand werkt alleen in een wereld waarin zaken een zekere mate van voorspelbaarheid hebben.
- Het idee dat je ondanks je inspanning het niet redt in de snel veranderende wereld maakt mensen gevoelig voor een geloof in een systeem wat je tenminste de waardigheid geeft van ten onder gaan voor een hoger doel.

Maleutiek najaar-2021-Arendt

11

Vandaag de dag

- Niet alleen mensen die knel komen te zitten door overheid falen zijn een risicogroep, maar ook mensen die actief geloofden in de liberale wereld; hard werken, sparen en je kinderen naar een goede school sturen is de weg naar succes.
- De realiteit is nu dat er mensen zonder enige meritocratische inspanning rijk worden en dat sparen noch hard werken per definitie lonend is. Als mensen dan ook nog aangesproken worden alsof hun positie hun eigen schuld is, dan lonkt een beweging die zegt; "Ik zie je en jij bent deel van de nieuwe wereldorde". Je krijgt het niet dan beter, maar je status verhoogt zich enorm.

(6 op de 10 mensen komen in de problemen als ze uit de uitkering gaan werken, zie artikel over werken en schuld)

Maleutiek najaar-2021-Arendt

12

— Jitleg en voorlichting helpt niet

De geatomiseerde individualistische mensen kunnen niet leven in de wereld van toevalligheid en verval van vastigheid.

Ze hebben niets aan gezond verstand, want dat werkt alleen in een gemeenschappelijke wereld die enige vastigheid biedt. Ze kiezen daarom tegen het gezond verstand en voor de fantastisch-fictieve consistentie van een ideologie. (141) Die kan in de toekomst neo-liberaal zijn, of fascistoïde, nationalistisch of metafysisch, waar het om gaat is dat het verhaal in het ergste geval alle feiten overleeft.

Maieutiek najaar-2021-Arendt

13